

фабулу кінематографічної історії, переносит її в сучасні реалії, наповняючи сучасним змістом. Якщо кіноновела концентрується на зображенні епізодів життя «маленької жінчини» в часи громадянської війни початку ХХ ст., то авторка описує життя героїні в контексті русько-української війни початку ХХІ ст. Ітак, спостерігаємо частинні зміни на тематичному і сюжетному рівнях, в срізах хронотопа і персонасфери.

Підкреслено, що трансформації відбуваються і на нарративному рівні. Сучасна письменниця прибігає до гомодієгетическої нарації, тому літературна версія виступає як повість-ісповідь, розповідь-вспоминання, що відрізняється глибоким психологізмом і ліризмом, притаманним жанру новели. Крім того, поступово розкриваючи сюжетну лінію, апелює навіть до зображення внутрішнього світу героїні, основну увагу І. Цилік зосереджує не на зовнішній подійності, а на внутрішньому «проживанні» реалій війни. Достиженню такого ефекту сприяють прийоми ретроспекції, внутрішнього монологу, «потіку свідомості», що в цілому ускладнює композиційну організацію літературної версії кіноновели.

Ключові слова: жанр, новелізація, ретроспекція, кіноновела, «Більше горе маленькій жінчині», «А сніг летить», Ірина Цилік.

УДК 81'255.4:34:811.111

Н. О. Рябокін

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Полтавський інститут економіки і права
м. Полтава, Україна

О. А. Торба

викладач кафедри філології та соціально-гуманітарних дисциплін
Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
Полтавський інститут економіки і права
м. Полтава, Україна

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ АНГЛОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ТЕРМІНІВ НА МАТЕРІАЛІ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ СТАТЕЙ

Анотація. У статті проводиться структурно-семантичний аналіз англійських політичних термінів на матеріалі публіцистичних статей. Досліджуються прості терміни, складні терміни, терміни-словосполучення та терміни-аббревіатури. За семантикою виокремлено терміни загальнозначущі, спеціальні політичні, спеціально-технічні. Словотвірний аналіз похідних дозволив виявити у зібраних одиницях такі способи морфологічного словотвору: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, словоскладання та аббревіація.

Ключові слова: прості терміни, складні терміни, терміни-словосполучення, терміни-аббревіатури, політичні терміни, загальнозначущі, спеціальні політичні, спеціально-технічні терміни.

Для структурно-семантичного аналізу термінів політичної тематики було відібрано терміни загальною кількістю 375 одиниць із сучасної англійської періодики, зокрема, із вибіркового публіцистичних статей британських та американських періодичних видань за 2019–2020 рр. “Daily Telegraph” [2], “Edmonton Journal” [3], “Eurosia Daily Monitor” [4], “Financial Times” [5], “BBC news” [8], “The Guardian” [6], “The Washington Post” [7] та терміни зі словника політики “Dictionary of Politics and Government” під редакцією П. Колліна [1].

Проведений аналіз показав, що у відібраних текстах наявна незначна питома вага політичних термінів, які в основному відносяться до галузі виборчого права, Конституційного права та державного

самоврядування. Так, до вибірки потрапили переважно галузеві терміни такі, як *Parliament Act* (Закон про парламент), *Constitutional liberty* (конституційна свобода), *Constitutional debate* (конституційні дебати) та вузькоспеціальні терміни – *voting age* (виборчий вік), *voter* (виборець), *electoral roll* (Список виборців), *Turnout* (явка виборців) тощо.

За ознакою «зрозумілості» для різних верств населення вибірка містить: загальнозначущі терміни, наприклад: *activist* (активіст), *canvasser* (азиматор), *citizenship* (громадянство), *civil society* (громадянське суспільство); спеціальні політичні терміни, наприклад: *Lobbyist* (лобіст), *Lib Dem* (*Liberal Democrat*) (ліберальний демократ), *House of Lords* (палата лордів), *franchise* (виборче право); спеціально-технічні терміни, наприклад: *closure policy* (ізоляційна політика), *hung parliament* (підвішений парламент), *antinuclear resolution* (антиядерна резолюція), *nuclear-free policy* (без'ядерна політика) тощо.

Обрані терміни із статей політичної тематики, що досліджуються, представлені простими термінами (термінами-словами), складними термінами, термінами-словосполученнями та термінами-абревіатурами (термінами-скороченнями).

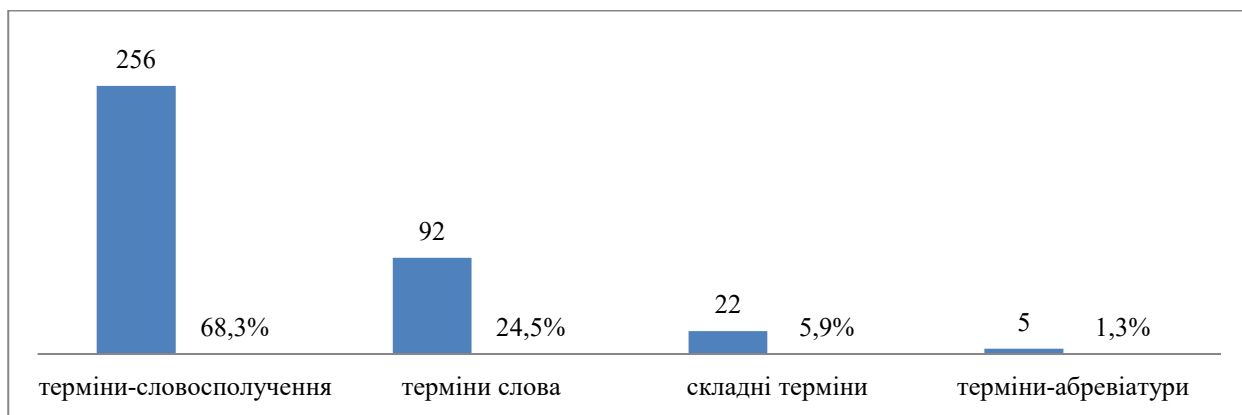
Терміни-слова налічують у виборці 92 лексичні одиниці та у відсотковому еквіваленті склали від загальної кількості термінів 24,5%, наприклад: *government* (уряд, органи державного правління), *franchise* (виборче право), *membership* (членство, склад організації), *voter* (особа, що має право голосу на виборах), *reform* (реформа), *bill* (законопроект), *supporter* (прибічник, прихильник), *campaign* (кампанія, агітація), *election* (вибори), *minister* (міністр), *independence* (незалежність) та ін.

Складні терміни мають невеликий відсоток серед усіх термінів вибірки – 5,9% та представлені 22 прикладами зі статей: *high-standard* (високий стандарт), *cross-bencher* (Незалежний член парламенту Великобританії), *cross-party* (міжпартійний), *Law-in-draft* (законопроект) та ін.

Терміни-словосполучення налічують серед термінів вибірки 256 прикладів та складають 68,3% від загальної кількості термінів, наприклад: *absentee ballot* (бюлетень для заочного голосування), *advance man* (уповноважений кандидата (в президенту), що організовує йому виступи), *advisory council* (консультативна рада), *assembly member* (член асамблеї), *ballot box* (урна для виборчих бюлетенів), *centrist party* (центристська партія) та ін.

Терміни-абревіатури або терміни-скорочення такі, як *BNP* – *British Nationalist Party* (Британська націоналістична партія), *DINO* – *Democrat In Name Only* (демократ тільки в назві), *PMQ* – *Prime Minister's Questions* (питання до прем'єр міністра), *PSA* – *Public Service Agreement* (угода про державні послуги) та ін. зустрічаються досить рідко і становлять 1,7% або 5 одиниць від термінів вибірки.

Результати проведеного аналізу на матеріалі 375 зібраних одиниць термінів політичного дискурсу відображені на діаграмі 1.

Діаг. 1. Структурні особливості термінів політичного дискурсу

Як наглядно проілюстровано на діаграмі, у статтях політичної тематики переважають терміни-словосполучення, які становлять 68,3% від усіх термінів; другі за чисельністю – терміни-слова, які становлять 24,5%, складні терміни зустрічаються у 5,9%, а терміни-абревіатури – у 1,3%. Таким чином, найбільш розповсюдженими у політичному дискурсі є терміни-словосполучення.

Словотвірний аналіз похідних дозволив виявити у зібраних одиницях такі способи морфологічного словотвору: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, словоскладання та абревіація.

Досліджувані терміни досить часто мають такі суфікси: **-age** (*primage* – *першість*, *overage* – *перевищення*), **-acy (-cy)** (*Intelligence agency* – *спецслужба, розвідувальна служба*), **-ent, -ate** (*dissident* – *дисидент*), **-tion** (*election* – *вибори*), **-ation** (*generation* – *покоління*, *integration* – *інтеграція*, *legislation* – *законодавча влада*, *formulation* – *формулювання*), **-er** (*voter* – *виборець*, *supporter* – *прихильник*, *minister* – *міністр*), **-ence** (*Independence* – *незалежність*), **-ship** (*membership* – *членство*), **-ing** (*briefing* – *брифінг*, *governing class* – *правлячий клас*), **-ment** (*government* – *уряд, форма правління*), **-ism** (*extremism* – *екстремізм*, *feudalism* – *феодалізм*).

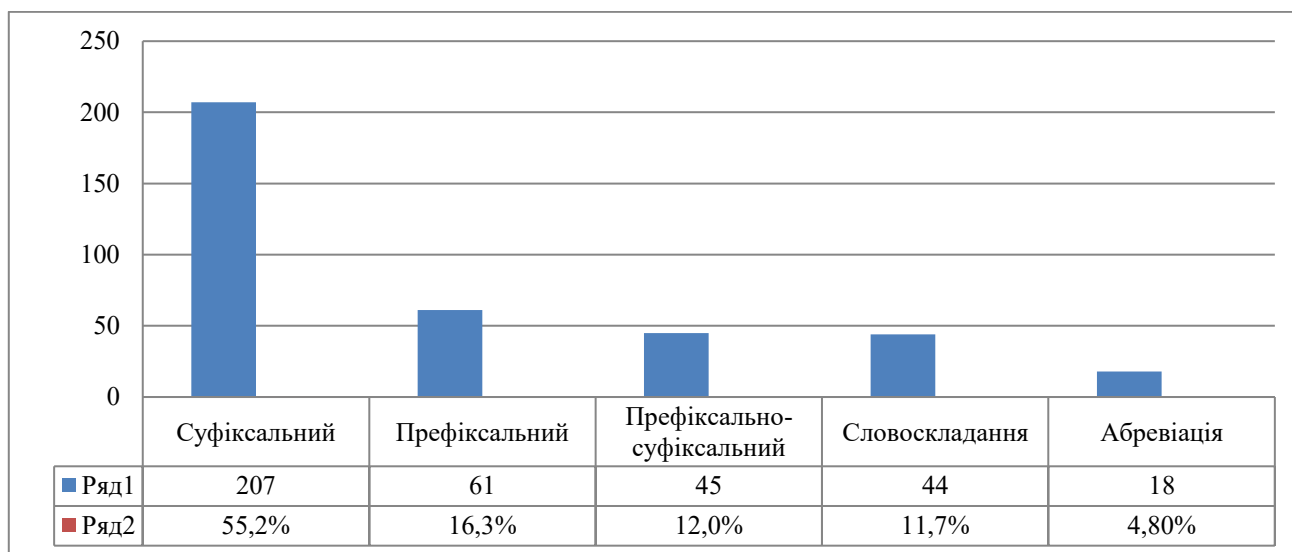
Найбільшою продуктивністю у політичній термінології користуються суфікси іншомовного походження: **-tion, -er, -ence, -ment** та ін. За частотою застосування найчастіше застосовується суфікс **-er**.

Префіксальний спосіб є менш поширеним за суфіксальний спосіб морфологічного словотвору. У результаті дослідження зафіксовано такі префікси: **ad-** (*adjournment* – *перерва між засіданнями*), **de-** (*defence policy* – *оборонна політика*, *demagogue* – *народний вождь*), **dis-** (*disarmament control* – *контроль за роззброєнням*, *discrimination* – *дискримінація*, *dissenting vote* – *голос «проти»*), **en-** (*enactment* – *прийняття закону*, *enforcement officer* – *особа, що забезпечує дотримання конвенції/закону*), **pre-** (*pre-term election* – *дострокові вибори*, *pre-poll votes* – *передвиборне голосування*), **up-** (*upper House* – *верхня палата*).

Найбільшою продуктивністю у політичній термінології користується префікс **re-**, який поєднується з простими основами (*reform, referendum*), а також з суфіксальними похідними (*representative, independence*).

У результаті дослідження було також зафіксовано такі випадки префіксально-суфіксального способу творення термінів-іменників: **ad- + -ation** (*administration* – *адміністрація, правління*), **de- + -ation** (*declaration of candidacy* – *заява про висунення кандидатури*), **de- + -ment** (*department of Homeland Security* – *міністерство внутрішньої безпеки*), **en- + -ment** (*enforcement officer* – *особа, що забезпечує дотримання конвенції/закону*, *Environment Secretary* – *міністр з питань охорони навколишнього середовища*), **pre- + -tion** (*prescription* – *розпорядження*), **re- + -tion** (*Renegotiation* – *переговори про перегляд (угоди, умов членства)*).

Результати проведеного словотвірного аналізу похідних відображені у діаграмі 2.

Діаг. 2. Способи утворення термінів політичного дискурсу

Як видно із діаграми суфіксальний спосіб є найбільш продуктивним із засобів афіксальної деривації в сучасній англійській термінології політики. Суфіксальним способом було утворено 55,2% – 207 політичних термінів суцільної вибірки, префіксальним способом – 16,3% або 61 термінологічна одиниця, префіксально-суфіксальним способом утворено 12% або 45 термінологічних одиниць, способом словоскладання – 44 терміна, що складає 11,7% суцільної вибірки, та способом абревіації – 18 термінів або 4,8% суцільної вибірки.

Виявлена стійка тенденція до вираження загальних понятійних категорій схожими засобами словотворення, що свідчить про явне прагнення термінології до структурно-мовної системності.

Таким чином, аналіз афіксального способу словотворення у політичній термінології виявив тенденцію до виокремлення і закріплення словотвірних афіксів, що є найбільш характерним принципом терміновтворення.

Проведене дослідження засвідчило, що найбільшу активність у англійській термінології виявляє суфіксальний спосіб термінотворення. Цей спосіб є найпродуктивнішим при утворенні термінів-іменників.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dictionary of Politics and Government. Collin P.H. Third edition, Bloomsbury Publishing, 2004. 289 p. URL: http://www.untag-smd.ac.id/files/Perpustakaan_Digital_2/POLITICS%20AND%20GOVERNMENT%20Dictionary%20of%20politics%20and%20government.pdf
2. Daily Telegraph, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://www.telegraph.co.uk/>
3. Edmonton Journal, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://edmontonjournal.com/>
4. Euroasia Daily Monitor, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://jamestown.org/programs/edm/>
5. Financial Times, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://www.ft.com/>
6. The Guardian, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://www.theguardian.com/international>
7. The Washington Post, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://www.washingtonpost.com/>
8. BBC news, 2019-2020 (вибірково). URL: <https://www.bbc.com/>

N. Ryabokon. O. Torba. Structural and semantic analysis of English-language political terms based on journalistic articles. – Article.

Summary. The article presents a structural and semantic analysis of English political terms on the material of journalistic articles. Simple terms, complex terms, terms-phrases and terms-abbreviations have been researched. According to the semantics, general, special political, special-technical terms have been distinguished. Word-forming analysis of derivatives revealed the following methods of morphological word formation in the collected units: prefixal, suffixal, prefixal-suffixal, word-formation and abbreviation.

Key words: simple terms, complex terms, terms-phrases, terms-abbreviations, political terms, generally significant, special political, special-technical terms.

Н. А. Рябоконт. О. А. Торба. Структурно-семантический анализ англоязычных политических терминов на материале публицистических статей. – Статья.

Аннотация. В статье проводится структурно-семантический анализ англоязычных политических терминов на материале публицистических статей. Исследуются простые термины, сложные термины, термины-словосочетания и термины-аббревиатуры. По значению выделены термины общезначимые, специальные политические, специально-технические. Словообразующий анализ производных позволил выявить в собранных единицах следующие способы морфологического словообразования: префиксальный, суффиксальный, префиксально-суффиксальный, словосложение и аббревиация.

Ключевые слова: простые термины, сложные термины, термины-словосочетания, термины-аббревиатуры, политические термины, общезначимые, специальные политические, специально-технические термины.

УДК 378.147:811.111(07)

О. Л. Тмаркіна

кандидат педагогічних наук, доцент

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У РЕКЛАМІ

Анотація. Сьогодні одним із способів надання інформації є реклама. Проте реклама не у вузькому сенсі, як інформація про певний продукт чи виріб, а у найширшому значенні цього поняття – як засіб інформування, переконання, впливу та маніпуляції. Основну частину ефективності реклами покладають на візуальну складову, тобто певний образ, з яким буде асоціюватися рекламований товар у подальшому, а також на текстове наповнення. Завдання тексту в рекламі спонукати споживача до дії, тобто купити певний товар, а також відкластися в пам'яті реципієнта. Вдала реклама не лише виконує поставлені перед нею завдання, а й може стати частиною комунікації споживача, тобто, наприклад, слоган залишається в пам'яті споживачів та стає компонентом розмовної мови. Для того, щоб досягти такого ефекту, маркетологи вдаються до різноманітних способів привернення уваги й обирають найвлучніші мовні засоби. Завдяки цьому мова реклами є найбільш поширеною мовою.